

BESZÉL AZ ÍRÁS

Beszélgetés W. Barna Erika kézírás-kutatóval

*„Mindannyiunknak része van szenvedésben, hiányban,
s bár enyhíteni tudjuk, de megkerülni sohasem, ha igaz életet
szeretnénk élni, és tisztán szeretnénk átvinni lelkiünket a túlsó partra.”*
(Részlet W. Barna Erika József Attiláról írt könyvéből)

W. Barna Erika tanár, kézírás-kutató, grafoterapeuta, pályaválasztási szakértő, a CEREG-Grafológiai Akadémia társalapítója és vezetője tíznél több grafológiai szakkönyv szerzőjeként is ismert. Legnépszerűbb munkája az eddig négy kiadásban, 18 000 példányban megjelent **Beszél az írás** című könyv, legnagyobb sajtóvisszhangja talán a Csontváryról írott terjedelmes munkájának volt, s idén jelent meg József Attiláról írt tanulmánya. 2019 más szempontból is mérföldkő az író életében, mert március 22-én a Magyar Műveltség Kincsestára Szabadegyetem az egyetemes magyar kultúra értékeinek megtartása és átörökítése érdekében kifejtett munkájáért Magyar Műveltség-Díjban részesítette, majd Magyarország Köztársasági Elnöke augusztus 16-án Magyar Arany Érdemkeresztet adományozott a számára.

- **Grafológus még nem kapott ilyen díjat az ezeréves Magyarországon** - veszem fel a beszélgetés fonalát hunyadvárosi lakásában W. Barna Erikával. - **Hogyan jutott arra a gondolatra, hogy érdemes kézírás-elemzéssel foglalkozni?**

- Az első mozzanat a kézírás iránti vonzalmam volt, ami már gyermekkoromban elkezdődött, és végigkísérte az életemet. Emlékszem, hogy el tudtam gyönyörködni a szüleim vagy a más hozzátartozók, rokonok leírt soraiban: egyszerűen örömet okozott a látványuk. Bölcsészkaron végeztem Debrecenben. Középiskolai magyartanárként indult a pályám, s tartott több mint másfél évtizedig. Újfent rengeteg kézírást láthattam a füzetek, dolgozatok javítása közben. Sokszor rácsodálkoztam, hogy milyen gyönyörűen ír egy rossz tanuló és fordítva. Azt is észrevettem, hogy összefüggés van az íráskép alakulása és aközött, ahogyan fejlődik, változik a diák. Érdekes, hogy a képi memóriám mindig megőrizte egy-egy emberhez kapcsolódva annak kézírását is. Az írásról azt gondoljuk, hogy egy eszköz, ami a beszéd rögzítésére szolgál, miközben egy többdimenziós információs csatorna. Van az adott nyelvhez kötött rétege, s egy nyelv fölötti szintje (testbeszéd). Az íráskép az egész lényünk lenyomata, s mint ilyen, mindenkinél teljesen egyéni alkotás. Mindez tér és idő fölötti, azaz nem kell jelen lennie a vizsgált személynek, ami lehetőséget ad arra, hogy már nem élő emberek, akár nagy szellemi elődeink személyiségét is hiteles forrásokból vizsgálhassuk, s választ kaphassunk régóta vitatott kérdésekre.

Csodálatos, hogy a kézírásunkban mennyi üzenet rejlik. Három évtizedes küzdelmem annak bizonyítása és széles körű ismertetése, hogy a kézírás alkalmas bizonyos személyiségbeli összefüggések meglátására és feltárására. Nagy előnye, hogy míg a pszichológiai tesztek az intelligencia szintjét mérik, addig a kézírásvizsgálat során körvonalazható az etikai irányultság is: „Van, ki a jóra, van, ki gonoszra tör vele” (Szophoklész).

- **Magyarországon a grafológiát sokáig áltudományként tartották számon, s ennek a stigmáját máig viseli. Mi volt ennek az oka?**

- Az ötvenes évektől kezdődően minden lélekkel foglalkozó tudomány gyanúsnak számított, hiszen az akkori megítélés szerint „lélek” nem is létezett. Miközben a grafológiát a Rákosi kormány betiltotta, saját maguk alkalmazott tudományként használták. Az Országos Kriminális Intézet politikai rabokkal grafológiai szakirodalmat fordítottatott, mintegy 130 könyvet. A fordítók között Göncz Árpádot is megtaláljuk. Jó okuk volt arra, hogy ezt áltudománynak bélyegezzék, mert politikailag veszélyes volt támogatni egy olyan szakterületet, ami egy emberről többet árul el, mint a leírt szó maga. Magyarországon az 1980-as évek végén nyílt meg a lehetőség arra, hogy erről tudományos igényességgel beszélni lehessen. A személyes sorsom úgy alakult, hogy az 1951-ben megszűnt Magyar Írástanulmányi Társaság (MÍT) 1988-as újjáalakulásakor már alapító tag lehettem, s rögtön a tíz vezetőségi tag sorába kerültem. A társaság Oktatási Bizottságát vezettem. 1995-ben tettem le a grafológus szakvizsgát Brüsszelben. Külföldön a grafológiának már voltak francia, német és angol előzményei. Ezeket az ismereteket pszichológiai-filozófiai alapra fektetve kidolgoztunk egy oktatási anyagot, s elindítottunk a MÍT-tel egy alapképzést. Büszke vagyok arra, hogy 1998-tól az ELTE Pszichológia Tanszékén én tanítottam először a hallgatóknak speciális kollégium keretében grafológiát. 1994 és 2012 között több felsőoktatási intézményben is oktattam, így a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán, a Pécsi Tudományegyetemen, a Külkereskedelmi Főiskolán, a Zsigmond Király Főiskolán, valamint szakkollégium keretén belül a Budapesti Corvinus Egyetemen. Régi tanítványaimból azóta már többen is grafológusok lettek. 1999-ben a Magyar Szakképzési Társaság Grafológiai Tagozatának lettem a vezetője. 2001-ben a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Intézetének felkérésére Lévai Zoltánnal megírtuk az első magyar nyelvű egyetemi grafológiai tankönyvet, amely a korszerű személyügyi munkát kívánja segíteni. A Nemzeti Szakképzési Intézet kért fel például 2007-ben A grafoterápia alapjai című könyv megírására, melynek Demeter Anikó volt a társszerzője. Még a kilencvenes évek elején talált rám Brüsszélből a Grafológiai Tanulmányok és Kutatások Európai Körének (CEREG) igazgatója, ami egy mesebeli történet, mindenesetre nagy szerepet játszott abban, hogy a magyar grafológiai kutatás bekerülhetett a szakma nemzetközi vérkeringésébe. A CEREG Magyarországi Képviselőjének vezetője lettem. Hamarosan megszerveztem az első nemzetközi grafológiai szabadegyetemet, amelyből azóta már 12 zajlott le igen nagy érdeklődés mellett, hiszen ezeken a konferenciákon a nehezen hozzáférhető kutatási eredményeket osztották meg a belga, holland, francia, olasz, cseh, német és más nemzetiségű előadók. Lapot is indítottam, az 1994-2009 között megjelenő Nemzetközi Grafológiai Szemlélet. 2007-től „Beszél az írás” címmel négy éven át volt önálló grafológiai műsorom a Zenit televízióban. 2002-ben alapítottam a ma is működő CEREG-Grafológiai Akadémiát.

- Szerepel a Magyarország sikeres személyiségei lexikonban. Mi kell ahhoz, hogy valaki sikeres grafológus legyen?

- Nekem adott volt a pedagógiai alap. Második diplomámat a SOTE Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinikáján szereztem, ahol a személyiséglélektan és patológia tudományterületével ismerkedtünk. Elengedhetetlenek a pszichológiai, főként mélylélektani ismeretek, de jó, ha a filozófia területén is jártas az elemző. C. G. Jung volt az, aki túllépett azon a nagyon erős materialista szemléleten, amit S. Freud és követői képviseltek. Jung személyiségtipológiája jó kiindulási pont volt a személyiség grafológiai vizsgálatához, de feltétlenül meg kell említeni Viktor Frankl nevét is, aki az „...és mégis mondj igent az életre!” című könyvében is leírt koncentrációs táborbéli tapasztatai révén dolgozta ki azt a pszichoterápiás módszert, mely mindenfajta létezésben, még a leghitványabbban is, az értelmet keresi. Mindezek a tanulmányok elmélyült önismeretre vezettek, ami sokat segített a másik ember megértésében.

-- Több tudományterület képviselőjétől kaptam már olyan jelzést, hogy ma a pszichológia bizonyos vonatkozásban elmaradt a többi kutatási területtől, s nem tud olyan háttérsegítséget adni a kapcsolódó tudományágaknak, mint amire szükségük lenne. A grafológia vonatkozásában is lehetett ilyet tapasztalni?

- Bár már Viktor Frankl logoterápiája azon alapult, hogy az ember szellemi létező, ez a perspektívája sokáig nem tűnt fel a természettudományok látókörében, így a pszichológia is máig nagyon erős materialista alapon akarja a lelket vizsgálni. Antagonisztikus ellentét van a kettő között. A pszichológiának olyan dimenzióba kellene átlépnie, amelybe a pillanatnyi eszközökkel nem képes. A Csontváry könyvemben jól megmutatkozik, hogy a pszichológia megmaradt annál, hogy látható tünetcsoportok és ok-okozati összefüggések megmerevedett sémái alapján vizsgálja a személyiséget. Így fordulhatott elő, hogy a művész „hallucinációját” tévesen a skizofrénia jegyeként diagnosztizálták, miközben ezt semmi nem erősítette meg. A pszichológia máig nem tud mit kezdeni azzal, mit jelent az ihletett állapot, az isteni kinyilatkoztatás, a személyes elhívás, a megfeszített küldetéstudat, a belső hangok meghallása és még sorolhatnám. Nem tudja leírni, mi az az intuitív csatorna, ami nélkülözhetetlen az alkotáshoz minden művész számára, és rövidebb-hosszabb ideig akár szélsőségesen szokatlan tudatállapotokat is eredményezhet – és akkor még nem beszéltünk a tudatos és tudattalan kapcsolódásáról az emberi pszichében. Ilyenformán a pszichológiának számos dolog vizsgálatára nincs kidolgozott módszertana. Ha arra gondolunk, hogy számtalanszor előforduló és világosan leírt élmény például a szentek életében a másik világból érkező hangélmény, ami a hétköznapi emberek számára is megadatik álom és ébrenlét határán, akkor könnyű belátni, hogy van még hová fejlődni az emberi lélek kutatásának. Tény, hogy a jelenlegi módszerekkel a spirituális élményt nem könnyű megkülönböztetni a patológiás személyiségműködéssel járó pszichotikus élményektől. A transzcendens élmények kutatásának szükségszerűsége vitt közelebb a transzperszonális pszichológiai irányzat fejlődésének figyelemmel kíséréséhez. Ezen a vonalon lehet az írások vizsgálatát is végezni.

- A gyakorlati élet milyen területein hasznosíthatók grafológiai ismeretek?

- A tehetségzűréshez és a képességszűréshez dolgoztuk ki kollégámmal a „Barna–Demeter Pályaválasztási mátrix©” anyagát, amely már eddig is több ezer fiatalnak és felnőttnek nyújtott segítséget a pályaválasztásban és a pályorientációban. A munkahelyi, vezetői kapcsolatrendszer feltárása, a csapatépítés, a konfliktus- és stresszkezelés, az érzelmi intelligencia vizsgálata, a motiváció-feltárás mind olyan területek, ahol a grafológia nagy segítséget nyújthat. Zürich-i, párizsi és dublini nemzetközi orvoskonferenciákon tartottunk előadásokat Dr. Eőry Ajándok orvossal az akupunktúra hatásmechanizmusait grafológiai állapotkövető vizsgálattal feltáró kutatásaink eredményéről, ami szintén mutatja, milyen széles körben alkalmazható grafológiai vizsgálati módszer.

- Speciális kutatási területe az elődeink (pl. Kőrösi Csoma Sándor, illetve kecskeméti viszonylatban Katona József, Kada Elek, Petőfi Sándor stb.) életútvizsgálata. Nem egyszer fordul elő, hogy a grafológiai jellemzők feltárásából levont következtetések komoly tévhitet oszlatnak el. Hogyan jutott például arra, hogy József Attila semmiképpen sem lehetett öngyilkos?

- Nekem a középiskolában József Attilát még skizofrén költőként kellett tanítanom, aki kóros, patológiás személyiségzavarban élő emberként írta a verseit, s a zaklatott elme végső megbomlásának eredménye lett fiatal élete végén az öngyilkosság. Eközben elismerték vitathatatlan zsenialitását és verseinek gondolati mélységét, szerkesztésének utánozhatatlan nagyszerűségét, ami az Ódában, az Elégiában és számtalan költeményében megnyilvánult. Ez az ellentmondás váltotta ki bennem a kíváncsiságot, hogy komolyan utánanézzek az életének, a személyiségének, s örömmel tapasztaltam, hogy a terapeutái által diagnosztizált pszichiátriai

betegségek már az orvosi szakkönyvek leírása szerint is csak nyomaiban illettek a viselkedésére. Ezt részletesen is kibontom a róla írt, A hétszer született költő című könyvemben. Mivel a Petőfi Irodalmi Múzeumban rendelkezésre állt a költő verseinek, levelezésének kézírásos gyűjteménye kora gyermekkorától kezdve élete utolsó napjáig, ebben a munkámban grafológus szemmel vizsgálva is végigkísérhettem személyisége alakulását. Hamar kiderült, hogy szó sincs semmiféle skizofréniáról, Borderline személyiségzavarról vagy más kóros állapotról, hanem egy kolerikus és egyben melankolikus temperamentumú ember belső feszültségei eredményezik az orvosilag nehezen leírható viselkedést. Ehhez még hozzájöttek a kezdettől jelenlévő, igen nehezített családi és társadalmi körülmények. Az apavesztés, az anyától való kényszerű elszakadások, az emiatti végtelen szeretetvágy, az erre is visszavezethető párkapcsolati nehézségek, a szegénység (egészen az élete végéig visszatérő fizikai éhezéssel), a gazdasági válság és más okok (például a féltékeny, rivalizáló pályatársak) miatt szinte folyamatosan jelenlévő egzisztenciális bizonytalanság, amelyek összeadódva egészséges lelkületű ember számára is hatalmas lelki traumát jelentenek.

Halála előtt József Attila Balatonszárszón lakott a nővéreivel és a gyerekekkel. December 2-án igen jó híreket kapott az őt meglátogató Reményik Sándortól, Ignotustól és Fejtő Ferenctől. Lektorai állást ígértek neki, és előadói estre hívták Miskolcra. Elújságolták, hogy Cserépfalvi Imre hamarosan kiadja a legújabb verseskötetét, sőt januárra még a Baumgarten nagydíj elnyerése is biztosra vehető. A költő láthatóan örült mindennek. Rendet csinált az íróasztalán, visszapostázott néhány kölcsönkönyvet, és elküldött egy baráti hangú üdvözlő levelet Szántó Juditnak, amelynek sorai kiegyensúlyozott kézírást: örömet, megnyugvást, megerősítést tükröznek. Garamvölgyi László és Kéri Edit nyomozása alapján idézhetők vissza a december 3-ai végzetes este eseményei. Vacsora előtt sétálni indult, s külön kérte, hogy ha nagyon elmaradna, ne zárják be kulccsal a bejárati ajtót. A panzió és a tó közötti állomáson egy menetrenden kívüli tehervonat vesztegelt. Hirtelen támadhatott az a kedve, hogy átbújik alatta, ahogyan vasút mellett felnőve gyermekkorában is számtalanszor tette. A tehervonat jelzés nélkül indult el hirtelen... Az utolsó két nap eseményeinek visszapörgetése, testi sérüléseinek jellege, megerősítve az élete utolsó napján írt levél kiegyensúlyozott testi-szellemi-lelki állapotot mutató soraival, azt mutatják, hogy a küldetését a legnehezebb körülmények között is végző József Attila halálát nem öngyilkosság, hanem véletlen baleset okozta. A könyv ennek bemutatásán túl szeretne rámutatni a költő különleges spiritualitására is.

- Jelent-e valamiféle istenhitet József Attila és Csontváry meditatív és látomásokkal való kapcsolódása a szellemi világhoz?

- Csontváry gyermekkorától kezdve nagyon mély kapcsolatban volt Istennel, ami mindvégig töretlen. Ez nem jelentett egyet a hagyományos vallásos felfogással, s az egyházi visszasságok miatt formálisan is elhagyta még fiatalon a római katolikus vallását. A Kosztka család szobájában mindig nyitva állt a Biblia. Naponta belelapoztak, olvastak belőle. Vallomásaiban írja, hogy mindig a teremtés titkaira volt kíváncsi. Haláláig egyértelmű és megkérdőjelezhetetlen volt számára, hogy a látható fizikai világ egy láthatatlan szellemi alkotó teremtő munkájának az eredménye, s annak a tudatában élt, hogy Isten a gondviselésével folyamatosan, s ritkán a személyes kinyilatkoztatásaival is jelen van az ember életében. Volt például egy emlékezetes hajóútja, amelyen dühöngő vihar közepette nyugodtan aludt a kabinjában. Tudta, hogy amíg neki feladata, küldetése van, Isten úgysem engedi, hogy meghaljon. Még anyagi dolgokban is nem egyszer ráhagyatkozott: kért és kapott.

Ami József Attilát illeti, világképében a teremtett világ, s benne az ember az isteni egység létfontosságú elemei. Megszenvetve a világ széthullottságát. Mélységes szeretetvágya nem csak egy érzés, hanem krisztusi világértelmezés: a szeretet az emberi életet kiteljesítő

létfonosságú funkció. Igaz emberré válni olyan program, amivel Istenhez juthatunk közelebb. Információt közölni sem lehet eredményesen másként, csak a szeretet hullámhosszán: „Csak az olvassa versemet/ aki ismer engem és szeret...”. Könyvem végén kommentár nélkül szerepel a költő *A számokról* című verse. Még nem volt húszéves, amikor írta:

Tanultátok-e a számokat?

Bizony számok az emberek is,
Mintha sok 1-es volna az irkában.
Hanem ezek maguk számolódnak
És csudálkozik módfölött az irka,
Hogy mindegyik csak magára gondol,
Különb akar lenni a többinél
S oktalanul külön hatványozódik,
Pedig csinálhatja a végtelenségig,
Az 1 ilyformán mindig 1 marad
És nem szoroz az 1 és nem is oszt.

Vegyetek erőt magatokon
És legelőször is
A legegyszerűbb dologhoz lássatok -
Adódjatok össze,
Hogy roppant módon felnövekedvén,
Az Istent is, aki végtelenség,
Valahogyan megközelítsétek.

- **Hogyan értékeli a Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetését? Hogyan tovább?**
- Nagyon hálás vagyok azoknak az értékérzékeny embereknek Kecskeméten, akik erre a díjra felterjesztettek. Hatalmas lendületet ad a továbbiakra nézve is. Óriási boldogság, de meg is növeli a felelősségemet azon a területen, hogy a kézírás értékeit minél szélesebb körben fel tudjam mutatni. Előadássorozatot tervezek tanárok számára, hogy megismerjék, milyen nagy lehetőséget nyújthat a grafológia tanítványaik tudatalattiból küldött rejtett jelzéseinek felismerésére a mind sikeresebb pedagógiai munka érdekében. A kézírás a mai digitális világban nem jelentőségét veszti, hanem éppen felértékelődhet, hiszen a személyiség számtalan üzenete jelenik meg benne dekódolható, olvasható módon. Szeretnék kötetet összeállítani a Múltidéző kézírások kiállításán szereplő 12 kecskeméti híresség kézírásának elemzéséből, különös tekintettel Petőfi Sándorra, akinél még mindig fennáll a kérdés, hogy hol halt meg és mikor. Rendelkezésünkre áll egy kézírás a halála utáni dátummal, Petőfi aláírással, amelyhez hasonlók talán Barguzinban is fellelhetők. Ezeket még kutatni kellene és megvizsgálni, mielőtt bármit is mondanék. Kérés érkezett már hozzám Hamvas Béla és Latinovits Zoltán kézírásának elemzésére vonatkozóan is, így bőven lesz tennivaló a jövőben.

Kada Erika interjúja

Megjelent a Hunyadivárosi Hírmondó 20. számában 2019. októberében